

การรับฟังความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติกองทุนบำเหน็จบำนาญแห่งชาติ พ.ศ.

(ร่าง พ.ร.บ. กบช.)

ตามที่กระทรวงการคลังจะเสนอร่างพระราชบัญญัติกองทุนบำเหน็จบำนาญแห่งชาติ พ.ศ. (ร่าง พ.ร.บ. กบช.) ต่อคณะรัฐมนตรี และเพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ และได้เปิดรับฟังความคิดเห็นจากผู้ที่เกี่ยวข้องผ่านทางเว็บไซต์ของสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (www.fpo.go.th) และมีหนังสือไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ระหว่างวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๖๓ ถึงวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ และวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ - ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ รวมระยะเวลาในการรับฟังความคิดเห็น ๔๐ วัน โดยมีผู้แสดงความคิดเห็นต่อร่าง พ.ร.บ. กบช. ทั้งสิ้น ๑๒๙ ราย ตลอดจนดำเนินการสรุปผลการรับฟังความคิดเห็น และรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่าง พ.ร.บ. กบช. แล้วนั้น

กระทรวงการคลังเห็นควรปรับปรุงร่าง พ.ร.บ. กบช. ดังกล่าวข้างต้น ในประเด็นการบูรณาการข้อมูล โดยให้กองทุนบำเหน็จบำนาญแห่งชาติทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการบูรณาการข้อมูลระบบบำเหน็จบำนาญทั้งระบบของประเทศไทย รวมทั้ง มีหน้าที่ในการจัดทำข้อมูลตามที่สมาชิกหรือผู้ใดอาจขอตรวจสอบข้อมูล โดยปรับปรุงมาตรา ๖ มาตรา ๑๓ มาตรา ๑๔ และมาตรา ๒๑ และเพื่อให้มีความชัดเจนในการประกาศงบการเงิน ที่ผู้สอบบัญชีได้ตรวจสอบแล้ว และรายงานการสอบบัญชีของกองทุนบำเหน็จบำนาญแห่งชาติ (กบช.) จึงปรับปรุงมาตรา ๓๓ กำหนดให้ กบช. เป็นผู้ประกาศงบการเงินที่ผู้สอบบัญชีได้ตรวจสอบแล้ว และรายงานการสอบบัญชี ในราชกิจจานุเบกษา กระทรวงการคลังจึงขอรับฟังความคิดเห็นจากผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยร่าง พ.ร.บ. กบช. ดังกล่าว มีสาระสำคัญ ดังนี้

๑. สภาพปัญหาและสาเหตุ

แรงงานในระบบส่วนใหญ่มีรายได้หลังเกษียณที่ไม่เพียงพอในการดำรงชีวิต โดยมีเพียงกลุ่มข้าราชการที่มีรายได้หลังเกษียณค่อนข้างเพียงพอที่อัตราเฉลี่ยประมาณร้อยละ ๗๐ ของรายได้ก่อนเกษียณ ขณะที่แรงงานในระบบที่ส่งเงินเข้ากองทุนประกันสังคมเพียงช่องทางเดียว ได้แก่ ลูกจ้างภาคเอกชน ลูกจ้างชั่วคราวของส่วนราชการ และพนักงานของรัฐ จะมีรายได้หลังเกษียณโดยเฉลี่ยร้อยละ ๑๙ ของรายได้ก่อนเกษียณ ซึ่งต่ำกว่าระดับรายได้หลังเกษียณที่เพียงพอที่อัตราร้อยละ ๕๐ - ๖๐ ของรายได้ก่อนเกษียณ ทำให้ประชาชนกลุ่มนี้มีความเสี่ยงที่จะตกสู่ภาวะยากจนในช่วงวัยชรา หากไม่มีการออมเพิ่มเติมในขณะที่อยู่ในวัยทำงาน

๒. ความจำเป็นที่ต้องตรากฎหมาย

โดยที่ระบบบำเหน็จบำนาญขั้นพื้นฐานของลูกจ้างยังไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพเมื่อพ้นวัยทำงาน และมีความแตกต่างกันระหว่างกลุ่มอาชีพ อีกทั้งการจัดตั้งกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ ซึ่งเป็นกองทุนการออมเพื่อการชราภาพภาคสมัครใจให้กับลูกจ้างเอกชนในปัจจุบันได้มีการจัดตั้งขึ้นเป็นจำนวนน้อยและไม่ครอบคลุมลูกจ้างเอกชนทุกราย ทำให้ไม่สามารถสร้างความมั่นคงและเป็นหลักประกันรายได้ในยามชราภาพให้แก่ลูกจ้างได้ เป็นผลให้เศรษฐกิจของประเทศไม่อาจขับเคลื่อนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น เพื่อให้มีระบบการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพอย่างเพียงพอ สร้างความมั่นคงในชีวิต ครอบคลุมลูกจ้างในระบบได้ทั้งหมด ตลอดจนเป็นการสร้างวินัยในการออมของประชาชนในวัยทำงาน และเพื่อให้มีการบูรณาการฐานข้อมูลระหว่างหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง

กับระบบบำเหน็จบำนาญเข้าด้วยกันเพื่อให้เป็นระบบข้อมูลสำหรับใช้ประโยชน์ในการยกระดับการบริหารจัดการข้อมูลระบบการออมเพื่อการชราภาพทั้งระบบ สมควรจัดตั้งกองทุนบำเหน็จบำนาญแห่งชาติขึ้นเพื่อเป็นการออมภาคบังคับแก่ลูกจ้างโดยให้ได้รับผลประโยชน์เป็นบำเหน็จบำนาญ และให้มีคณะกรรมการกองทุนบำเหน็จบำนาญแห่งชาติขึ้นเพื่อทำหน้าที่กำกับดูแลการบริหารกิจการกองทุนบำเหน็จบำนาญแห่งชาติให้เป็นไปโดยเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๓. ความมุ่งหมายและผลสัมฤทธิ์ที่พึงประสงค์

เพื่อให้แรงงานในระบบส่วนใหญ่มีรายได้หลังเกษียณไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ของรายได้ก่อนเกษียณ โดยผู้ที่ได้รับค่าจ้างไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาทต่อเดือน ซึ่งมีสัดส่วนประมาณร้อยละ ๕๐ ของแรงงานภาคเอกชน จะมีรายได้หลังเกษียณไม่น้อยกว่าอัตราดังกล่าว

๔. สาระสำคัญของร่างกฎหมาย

๔.๑ กบช. เป็นกองทุนสำรองเลี้ยงชีพภาคบังคับสำหรับแรงงานในระบบที่มีอายุตั้งแต่ ๑๕ – ๖๐ ปี ครอบคลุมลูกจ้างเอกชน ลูกจ้างชั่วคราวส่วนราชการ พนักงานราชการ เจ้าหน้าที่องค์การมหาชน และพนักงานรัฐวิสาหกิจที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ และมีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งเพื่อให้แรงงานในระบบได้มีการออมเพื่อการเกษียณเพิ่มเติม ซึ่งไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ของรายได้ก่อนเกษียณ ซึ่งอยู่ในระดับที่เพียงพอในการดำรงชีพ

๔.๒ การดำเนินงานของ กบช.

(๑) การเข้าระบบ กบช.

ให้ลูกจ้างซึ่งมีอายุไม่ต่ำกว่า ๑๕ ปีบริบูรณ์และไม่เกิน ๖๐ ปีบริบูรณ์เป็นสมาชิกของ กบช. โดยกำหนดให้กิจการขนาดใหญ่ (กิจการที่มีลูกจ้างตั้งแต่ ๑๐๐ คนขึ้นไป กิจการที่ได้รับสัมปทานของรัฐ กิจการที่ได้รับส่งเสริมการลงทุน กิจการที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน หน่วยงานของรัฐที่ไม่อยู่ในบังคับของกฎหมายว่าด้วยกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ และกิจการที่ประสงค์เข้าเป็นสมาชิก กบช.) เข้าระบบเมื่อพ้น ๓๖๐ วันนับแต่วันที่กฎหมายใช้บังคับ กิจการที่มีลูกจ้างตั้งแต่ ๑๐ คนขึ้นไป เข้าระบบเมื่อพ้นกำหนด ๓ ปีนับจากกฎหมายใช้บังคับ และกิจการที่มีลูกจ้างตั้งแต่ ๑ คนขึ้นไปเข้าระบบเมื่อพ้นกำหนด ๕ ปีนับจากกฎหมายใช้บังคับ ทั้งนี้ หากนายจ้างมีกองทุนสำรองเลี้ยงชีพและมีการส่งเงินเข้ากองทุนสำรองเลี้ยงชีพไม่น้อยกว่าอัตราที่ กบช. กำหนด หรือมีการจัดระบบบำเหน็จบำนาญให้ลูกจ้าง ไม่ว่าก่อนหรือหลังร่าง พ.ร.บ. กบช. มีผลบังคับใช้ จะไม่ส่งเงินเข้า กบช. ก็ได้

นอกจากนี้ ในกรณีที่สมาชิก กบช. ย้ายไปเป็นสมาชิกกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ ให้ลูกจ้างรายดังกล่าวสามารถเลือกคงเงินไว้ที่ กบช. ทั้งจำนวน และรับเมื่ออายุครบ ๖๐ ปี หรือโอนย้ายเงินจาก กบช. ไปกองทุนสำรองเลี้ยงชีพทั้งจำนวน ทั้งนี้ ให้รวมถึงกรณีที่สมาชิก กบช. ย้ายไปเข้ากองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการหรือกองทุนสงเคราะห์ตามกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนเอกชน โดยให้ลูกจ้างมีสิทธิเลือกคงเงินไว้ที่ กบช. หรือโอนย้ายเงินไปกองทุนดังกล่าวเช่นเดียวกันด้วย

(๒) การส่งเงินสะสม

ลูกจ้างส่งเงินสะสมและนายจ้างส่งเงินสมทบแต่ละฝ่ายในอัตราร้อยละ ๓ ของค่าจ้าง สูงสุดไม่เกิน ๑,๘๐๐ บาทต่อเดือน โดยจะกำหนดเพดานค่าจ้างไม่เกิน ๖๐,๐๐๐ บาทต่อเดือน (กำหนดในกฎกระทรวง เมื่อร่าง พ.ร.บ. กบข. มีผลบังคับใช้) และทยอยปรับเปลี่ยนอัตราเงินสะสมและเงินสมทบเป็นร้อยละ ๕ ร้อยละ ๗ ทั้งนี้ ให้ลูกจ้างและนายจ้างมีสิทธิส่งเงินเข้ากองทุนได้สูงสุดไม่เกินร้อยละ ๓๐ ของค่าจ้าง ตั้งแต่ปีแรกที่เป็นสมาชิกของกองทุน และกรณีลูกจ้างที่ได้รับค่าจ้างน้อยกว่า ๑๐,๐๐๐ บาทต่อเดือนไม่ต้องส่งเงินเข้ากองทุน โดยให้นายจ้างส่งเงินในส่วนของนายจ้างฝ่ายเดียว

(๓) การรับเงินจาก กบข.

เมื่อสมาชิกอายุครบ ๖๐ ปี ให้มีสิทธิเลือกรับบำเหน็จหรือบำนาญรายเดือน เป็นระยะเวลา ๒๐ ปี จากกองทุน

(๔) การนำเงินของ กบข. ไปลงทุน

ให้คณะกรรมการ กบข. พิจารณาคัดเลือกสถาบันการเงินหรือนิติบุคคลอื่น ซึ่งต้องเป็นผู้ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจหลักทรัพย์ประเภทการจัดการกองทุนส่วนบุคคลหรือกองทุนรวมตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์อย่างน้อย ๓ ราย

๕. ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

๕.๑ ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ

ระดับเงินออมในประเทศเพิ่มขึ้น และส่งเสริมการพัฒนาตลาดทุน เนื่องจากเงินออมในกองทุนจะส่งผลให้เงินลงทุนระยะยาวจากผู้ลงทุนประเภทสถาบันเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งจะเพิ่มปริมาณการลงทุนจากการซื้อขายตราสารหนี้และตราสารทุน อันจะส่งผลให้ตลาดทุน ในภาพรวมมีความมั่นคงและมีเสถียรภาพมากขึ้น รวมทั้งลดความผันผวนของการเคลื่อนย้ายเงินลงทุน

๕.๑ ผลกระทบด้านสังคม

เป็นการช่วยเหลือแรงงานในระบบที่มีความเสี่ยงที่ตกสู่สภาวะยากจนในช่วงวัยชรา ให้มีการออมเพิ่มขึ้น ในขณะที่ยังอยู่ในวัยทำงาน เพื่อจะได้มีรายได้ที่เพียงพอต่อการดำรงชีพหลังเกษียณ

๕.๒ ผลกระทบด้านการคลัง

ประชาชนที่เป็นแรงงานในระบบได้มีการออมเพื่อการเกษียณเพิ่มขึ้น ซึ่งจะช่วยบรรเทาภาระงบประมาณในการดูแลผู้สูงอายุในระยะยาว

ในการนี้ สำนักงานเศรษฐกิจการคลังจึงขอให้หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน รวมทั้งประชาชนร่วมแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอต่อร่างกฎหมายดังกล่าว ภายในวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๖๓ ทั้งนี้ สามารถส่งความคิดเห็นทางโทรสาร หมายเลข ๐ ๒๖๑๘ ๓๓๘๕ หรือไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ npf@fpo.go.th